

02. mai 2024

Lahend nr 35271/19 - õigus oma omandit segamatult kasutada

The J. Paul Getty Trust jt vs. Itaalia

Protokolli nr 1 artikkel 1

Asjaolud

Kaebajad on USA-s registreeritud usaldusühing J. Paul Getty Trust ja 14 USA kodanikku, kes kõik elavad Los Angeleses (USA). 14 USA kodanikku on J. Paul Getty Trusti liikmed (haldurid).

1964. aastal leidsid Itaalia kalurid Aadria merest pronkskuju, mida tuntakse kui "Võidukas noorus" (mida nimetatakse ka "Fano sportlaseks" või "Fano Lysippuseks"), mis pärineb klassikalisest Kreeka ajast. Lõpuks ostis selle USA-s registreeritud usaldusühing J. Paul Getty Trust (edaspidi "trust"). Kuju toodi USA-sse ja pandi muuseumisse. Praegu asub see Getty Villa muuseumis Malibus (California, USA). Alates 1977. aastast on Itaalia ametivõimud teinud mitu ebaõnnestunud katset kuju tagasi saada. 2007. aastal algatati Itaalias täitemenetlus, mille tulemusel tehti konfiskeerimismäärus. Kassatsioonikohus leidis, et kuju on osa Itaalia kultuuripärandist, mida kaitsevad Itaalia seadused ja mis kuulub õigusega Itaalia riigile. Leiti, et see oli ebaseaduslikult Itaaliast eksporditud ning trust ei tegutsenud piisava vajaliku hoolsusega selle kuju ostmisel ja päritolu kindlakstegemisel. Itaalia justiitsministeerium on saatnud USA ametivõimudele rahvusvahelise palve konfiskeerimismeetme tunnustamiseks ja täitmiseks. Menetluse esimene etapp on hetkel veel pooleli.

Kaebajad, nimelt usaldusühing ja selle 14 liiget, kaebavad, et konfiskeerimisotsuse vastuvõtmine kujutas endast protokollis nr 1 artikliga 1 tagatud nende omandi rahumeelse kasutamise rikkumist. Lisaks kaebavad nad kuju õigusest ilma jäämise ohu üle, kui Itaalia ametiasutustel õnnestub saavutada konfiskeerimise tunnustamine ja jõustamine USA-s.

EIK seisukohad

EIK leidis, et usaldusühing, erinevalt üksikutest halduritest, võis väita, et on väidetava rikkumise „ohver“.

Kaebuse sisu osas leidis EIK, et Itaalia ei ületanud oma kaalutlusruumi ja et protokollis nr 1 artiklit 1 ei ole rikutud. Sellega seoses võttis EIK arvesse riigi laia kaalutlusõigust, üldhuvi, mis puudutas kultuuripärandi säilitamist, tugevat konsensust rahvusvahelises ja Euroopa õiguses seoses vajadusega kaitsta kultuuriobjekte ebaseadusliku ekspordi eest ja tagastada need nende päritoluriiki ning usaldusfondi enda hooletust käitumist. Samuti võttis EIK arvesse väga erandlikku õigusvaakumit, millesse siseriiklikud ametivõimud asjaolude toimumise ajal olid sattunud.

Lahendile on lisatud eriarvamus.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.